

MINISTERSTWO AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH

Departament Górnictwa i Hutnictwa

Warszawa, 10 stycznia 2023 r.

Dobre praktyki w zakresie podejmowania dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej przez dyrektora oraz zastępcę dyrektora instytutu badawczego nadzorowanego przez Ministra Aktywów Państwowych

Jacek Sasin
wicepremier

dokument podpisany elektronicznie
791037.2676088.2143052

I. Wprowadzenie

Celem opracowania niniejszego dokumentu jest dążenie do ujednolicenia sposobu wykonywania nadzoru nad instytutami badawczymi nadzorowanymi przez Ministra Aktywów Państwowych. Zasady funkcjonowania organów instytutów badawczych określają przepisy prawa powszechnie obowiązującego, a w szczególności ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, zwana dalej „ustawą o instytutach”. Minister nadzorujący, będący pracodawcą w rozumieniu art. 3¹ § 1 Kodeksu pracy, jest uprawniony do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do osoby zatrudnionej na stanowisku dyrektora lub zastępcy dyrektora instytutu badawczego.

II. Dobre praktyki w zakresie podejmowania dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej

Obowiązek uzyskania zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej i pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia dotyczy zarówno dyrektora, jak i zastępców dyrektora instytutu badawczego. W celu ujednolicenia dotychczasowej praktyki sprawowania nadzoru w tym obszarze, niniejsze *Dobre praktyki* swoim zakresem obejmują nie tylko umowy o pracę lecz także dodatkowe zatrudnienie podejmowane na podstawie umów cywilnoprawnych, powołania, powierzenia funkcji czy innych form świadczenia pracy. Minister Aktywów Państwowych wyrażając zgodę na podejmowanie dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenie działalności gospodarczej przez osobę zatrudnioną na stanowisku dyrektora oraz zastępcy dyrektora instytutu badawczego kieruje się następującymi *Dobrymi praktykami*.

1. O zgodę na dodatkowe zatrudnienie, dyrektor oraz zastępca dyrektora instytutu powinien wystąpić, do Ministra Aktywów Państwowych, każdorazowo przed podpisaniem umowy lub podjęciem czynności, kiedy umowa nie jest wymagana

Zgodnie z art. 47 ust. 2 ustawy o instytutach, osoby zatrudnione na stanowisku dyrektora instytutu badawczego, mogą podejmować dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzić działalność gospodarczą, za zgodą ministra nadzorującego.

Obowiązek uzyskania zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej i pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia dotyczy również zastępców dyrektora instytutu badawczego.

W Ministerstwie Aktywów Państwowych (MAP) zgody, o których mowa powyżej, wydawane są na podstawie pisemnego wniosku, który powinien zawierać informacje o planowanym okresie zatrudnienia, w szczególności o terminie rozpoczęcia pracy, co pozwoli na uniknięcie ryzyka naruszenia przepisów skutkujących wygaśnięciem powołania na stanowisko dyrektora/zastępcy dyrektora instytutu.

Wykonywanie przez dyrektora instytutu dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej bez zgody ministra nadzorującego powoduje wygaśnięcie jego powołania.

2. Co do zasady, zgoda na podejmowanie dodatkowego zatrudnienia wydawana jest każdorazowo na zawarcie umowy

3. W uzasadnionym przypadku zgoda na dodatkowe zatrudnienie może zostać wydana na czas oznaczony (w szczególności: rok; semestr na wyższej uczelni; okres powołania do wskazanej komisji lub zespołu ekspertów np. NCBiR; okres powołania do rady naukowej; okres powołania do organu nadzorczego spółki; czas oznaczony w umowie itp.)

W przypadku uzyskania zgody na dodatkowe zatrudnienie na czas oznaczony należy każdorazowo przekazywać do właściwego departamentu nadzorującego w MAP informacje o pracach zlecanych oraz zakresie wykonywanych obowiązków/zadań w ramach wykonywania przez dyrektora lub zastępcę dyrektora zadań/funkcji wynikających z zawartej umowy.

Przed powołaniem do rady naukowej instytutu badawczego, nadzorowanego przez innego ministra, należy uzyskać zgodę Ministra Aktywów Państwowych.

Uczestnictwo w radzie naukowej może odbywać się wyłącznie w takim czasie i w taki sposób, aby nie kolidowało to z zadaniami i obowiązkami służbowymi dyrektora oraz zastępcy dyrektora instytutu badawczego. W przypadku gdy udział w posiedzeniu uniemożliwia wykonywanie w tym dniu obowiązków służbowych, dobrą praktyką jest uzyskanie urlopu wypoczynkowego na dzień, w którym odbywa się posiedzenie rady naukowej.

Przed powołaniem do organu nadzorczego spółki kapitałowej (rada nadzorcza, komisja rewizyjna) lub do pełnienia funkcji pełnomocnika wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, należy uzyskać zgodę ministra nadzorującego. Wyjątek stanowią podmioty, do których dyrektor lub zastępca dyrektora został wskazany przez ministra nadzorującego. W takim przypadku o zamiarze powołania, a następnie o powołaniu należy poinformować właściwy departament nadzorujący w MAP.

Uczestnictwo w organach nadzorczych spółki kapitałowej może odbywać się wyłącznie w takim czasie i w taki sposób, aby nie kolidowało to z zadaniami i obowiązkami służbowymi dyrektora oraz zastępcy dyrektora instytutu badawczego. W przypadku gdy udział w posiedzeniu uniemożliwia wykonywanie w tym dniu obowiązków służbowych, dobrą praktyką jest uzyskanie urlopu wypoczynkowego na dzień, w którym odbywa się posiedzenie organu nadzorczego spółki.

4. Dodatkowe zatrudnienie z tytułu pełnienia funkcji promotora lub recenzenta

Zgodnie z art. 183 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: „zarówno nauczyciel akademicki jak i pracownik naukowy nie może bez uzasadnionej przyczyny uchylić się od

pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego, recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora, a także funkcji recenzenta, o którym mowa w art. 238 ust. 2 niniejszej ustawy”. Przedmiotowa ustawa precyzuje również wysokość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji promotora lub recenzenta. Jeśli funkcje, o których mowa powyżej, są konsekwencją posiadania przez dyrektora lub zastępcę dyrektora instytutu stopnia naukowego, a wynagrodzenie jest określone w sposób procentowy w stosunku do wynagrodzenia profesora (zgodnie z art. 184 ww. ustawy) i jest wypłacane przez uczelnię wyższą lub inny właściwy organ prowadzący stosowne postępowanie, zgoda ministra nadzorującego nie jest wymagana. W przypadku wyznaczenia dyrektora lub zastępcy dyrektora do pełnienia funkcji promotora lub recenzenta należy każdorazowo, bez zbędnej zwłoki, powiadomić o tym fakcie właściwy departament nadzorujący w MAP. Do informacji należy dołączyć kopię pisma powierzającego pełnienie ww. funkcji.

Powyższe dotyczy również pełnienia funkcji członka komisji egzaminacyjnych związanych z realizacją przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

5. Dla uniknięcia konfliktu interesów realizacja zadań w ramach dodatkowego zatrudnienia może odbywać się wyłącznie w sposób niekolidujący z zadaniami i obowiązkami służbowymi wynikającymi z zajmowanego stanowiska dyrektora lub zastępcy dyrektora instytutu badawczego

6. W przypadku gdy przedmiotem dodatkowego zatrudnienia jest praca w grupie naukowców nad projektem badawczym, należy uzyskać zgodę na tego typu zatrudnienie, natomiast dobrą praktyką jest, aby dyrektor instytutu oraz zastępca dyrektora nie występowali w roli koordynatora lub zarządzającego projektem

Dyrektor lub jego zastępca mogą otrzymać wynagrodzenie za pracę w grupie naukowców nad projektem badawczym. Nie powinni jednak ubiegać się o wynagrodzenie za pełnienie funkcji koordynacyjnych czy kierowniczych poza uzyskiwanym w ramach kierowania instytutem badawczym. Kwestię wynagrodzenia dyrektora instytutu badawczego oraz jego zastępców reguluje ustawa z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, zwana dalej „ustawą kominową”. Zgodnie z tą ustawą osobom, pełniącym funkcję dyrektora lub jego zastępcy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy lub rodzaju umowy cywilnoprawnej stanowiącej podstawę zatrudnienia przysługuje wynagrodzenie miesięczne. Osobom tym mogą być przyznane określone w ustawie świadczenia dodatkowe oraz nagroda roczna.

7. Wypłata dyrektorowi lub zastępcy dyrektora instytutu - jako współtwórcy, nagrody za osiągnięcie efektów wdrożenia oraz inne wynagrodzenia z tytułu praw autorskich do własności intelektualnej

Wynagrodzenie z tytułu praw autorskich (nagroda za osiągnięcie efektów wdrożenia, wynalazki, patenty, artykuły, książki, inne opracowania itp.) stanowi rodzaj wynagrodzenia twórców i nie mają w takim przypadku zastosowania przepisy ustawy kominowej. Nie jest to także świadczenie wypłacane miesięcznie. Przedmiotowe świadczenie lub nagroda również nie stanowi świadczenia dodatkowego, bowiem nie są związane z zatrudnieniem, czyli nie wynikają wprost ze stosunku pracy. Ze względu na charakter takiego świadczenia, dyrektor oraz zastępca dyrektora powinien przekazać informację o jego uzyskaniu do właściwego departamentu nadzorującego w MAP raz do roku wraz z informacją okresową o instytucie badawczym za IV kwartał roku poprzedniego.

8. Wypłata dyrektorowi lub zastępcy dyrektora instytutu dodatku do wynagrodzenia w związku z uczestnictwem w projekcie w ramach programu badawczego Unii Europejskiej

Dodatek do wynagrodzenia, w związku z uczestnictwem w projekcie, co do zasady, nie ma charakteru świadczenia dodatkowego w rozumieniu przepisów ustawy kominowej. Wykaz świadczeń dodatkowych został zawarty w przepisach rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz trybu ich przyznawania. Premia projektowa może zostać wypłacona każdemu pracownikowi, w tym dyrektorowi lub zastępcy dyrektora instytutu, zaangażowanemu w proces opracowania wniosku projektowego. Wysokość wynagrodzenia określa regulamin ustalony w instytucie badawczym, na podstawie przepisu ustawowego. Przekroczenie kwoty określonej regulaminem stanowi świadczenie dodatkowe. Właściwym do jego przyznania jest w takim przypadku (zgodnie z ww. rozporządzeniem) organ lub osoba uprawniona do wykonywania, wobec dyrektora i zastępcy dyrektora, czynności z zakresu prawa pracy, przy zachowaniu ograniczeń, co do wysokości tego świadczenia, wynikających z art. 11 ust. 2 ustawy kominowej.

9. Przedmiot umowy nie może stanowić działalności konkurencyjnej wobec instytutu

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o instytutach, dyrektora instytutu oraz jego zastępców obowiązuje zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej określony w odrębnej umowie. Zakaz konkurencji polega na niedokonywaniu, samemu lub za pośrednictwem innych podmiotów, wszelkich czynności formalnych i nieformalnych, faktycznych i prawnych, konkurencyjnych w stosunku do instytutu, a także na powstrzymaniu się od wykonywania wszelkich innych czynności faktycznych i prawnych, które mogłyby skutkować powstaniem ryzyka wykorzystania jakichkolwiek zasobów mienia instytutu przez podmioty z nim konkurujące.

Czynnościami objętymi zakazem konkurencji (bez względu na ich odpłatny albo nieodpłatny charakter) są, w szczególności:

- 1) prowadzenie konkurencyjnej wobec instytutu, działalności gospodarczej we własnym imieniu lub wspólnie z innymi osobami, na własny rachunek lub na rzecz osób trzecich, a także zarządzanie taką działalnością;
- 2) zasiadanie w organach podmiotów konkurencyjnych wobec instytutu, a także uczestniczenie w radach (w tym radzie naukowej innego instytutu badawczego), komisjach, komitetach, zespołach i innych podobnych sformalizowanych grupach ściśle związanych z działaniem podmiotu konkurującego z instytutem, a także sprawowanie funkcji doradczych i opiniotawczych w takich podmiotach, z wyjątkiem organów podmiotów, do których dyrektor lub zastępca dyrektora został wskazany/skierowany przez ministra nadzorującego;
- 3) występowanie w charakterze przedstawiciela, pełnomocnika albo prokurenta podmiotów konkurencyjnych wobec instytutu;
- 4) podejmowanie zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub wykonywanie zajęć, również pośrednio, w ramach innych stosunków prawnych, na rzecz podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec instytutu;
- 5) pozostawanie w stosunku spółki prowadzącej działalność konkurencyjną wobec instytutu, a także posiadanie akcji i udziałów w konkurencyjnych spółkach prawa handlowego lub wkładów albo udziałów w innych konkurencyjnych podmiotach.

Zakaz konkurencji obejmuje także obowiązek zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, których ujawnienie mogłoby narazić instytut na szkodę, a o których dyrektor lub zastępca dyrektora dowiedział się w związku z wykonywaniem powierzonych mu obowiązków, w szczególności tych informacji, w stosunku do których podjęte zostały niezbędne działania w celu zachowania ich poufności.

10. Wnioski o wyrażenie przez ministra nadzorującego zgody na dodatkowe zatrudnienie dyrektora lub zastępcy dyrektora instytutu badawczego nadzorowanego przez Ministra Aktywów Państwowych powinny być składane przy użyciu formularza, który stanowi załącznik do niniejszych *Dobrych praktyk*

III. Załącznik – Wzór wniosku o wyrażenie zgody na dodatkowe zatrudnienie dyrektora lub zastępcy dyrektora instytutu badawczego

Wniosek o wyrażenie przez ministra nadzorującego zgodę na dodatkowe zatrudnienie¹ dyrektora lub zastępcy dyrektora instytutu badawczego nadzorowanego przez Ministra Aktywów Państwowych	
Wnioskodawca:	
<i>Instytut:</i>	
<i>Imię i nazwisko:</i>	
<i>Stanowisko:</i>	
Szczegółowe informacje:	
<i>Dodatkowe zatrudnienie w:</i>	
<i>Podstawa prawna:</i>	
<i>Forma zatrudnienia:</i> <i>(umowa-zlecenie, umowa o dzieło, powołanie, udział w projekcie badawczym itp.):</i>	
<i>Okres trwania zatrudnienia (data rozpoczęcia, data zakończenia):</i>	
<i>Wysokość wynagrodzenia:</i>	
<i>Forma wynagrodzenia:</i> <i>(miesięczne, jednorazowe itp.):</i>	
<i>Wynagrodzenie płatne przez:</i>	
Uzasadnienie:	
Dokumenty składane wraz z wnioskiem:	

nie związane z wynagrodzeniem, świadczeniem dodatkowym oraz nagrodą roczną, o których mowa w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

1)	
2)	
3)	
Oświadczam, że powyższe zadania nie stanowią działalności konkurencyjnej wobec Instytutu oraz będą odbywać się w sposób niekolidujący z zadaniami i obowiązkami służbowymi wynikającymi z zajmowanego stanowiska.	
Oświadczam, że informacje zawarte we wniosku są zgodne ze stanem faktycznym i prawnym.	
Miejscowość, data:	
Podpis:	

KLAUZULA INFORMACYJNA

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), dalej również „RODO” informujemy, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych zawartych we wniosku jest Minister Aktywów Państwowych (MAP), z siedzibą w Warszawie (00-522), ul. Krucza 36/Wspólna 6.
2. W sprawach związanych z ochroną danych osobowych należy kontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych (iodo@map.gov.pl).
3. Dane osobowe są przetwarzane na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych oraz ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
4. Dane osobowe przetwarzane są w celu realizacji zadań związanych z nadzorem MAP nad instytutami badawczymi w obszarze objętym wnioskiem oraz archiwizacji dokumentacji.
5. Dane osobowe nie będą przetwarzane w innym celu niż określony w pkt 4.
6. Dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
7. Dane osobowe zawarte we wniosku będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania oraz wymagany przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach oraz regulacjami wewnętrznymi Ministerstwa Aktywów Państwowych dotyczącymi archiwizacji, tj. obowiązującego w Ministerstwie Aktywów Państwowych Jednolitego Rzeczonego Wykazu Akt.
8. Osoba, której dane dotyczą ma prawo do żądania od administratora danych osobowych dostępu do danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania i przenoszenia danych w sytuacjach przewidzianych prawem. Wymienione prawa mogą być ograniczone, w sytuacji, gdy administrator jest zobowiązany prawnie do przetwarzania danych w celu realizacji obowiązku ustawowego.
9. Odbiorcami danych osobowych będą wyłącznie podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa oraz podmioty z którymi Ministerstwo Aktywów Państwowych zawarło umowy powierzenia przetwarzania danych w zakresie świadczonych przez nie na rzecz Ministerstwa usług.
10. Osobie, której dane są przetwarzane przysługuje prawo do wniesienia skargi do krajowego organu nadzorczego działającego na podstawie obowiązujących przepisów, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00 - 193 Warszawa).
11. Dane osobowe nie będą poddane zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu.
12. Podanie danych jest dobrowolne, jednakże odmowa podania danych uniemożliwi realizację zadań związanych z nadzorem MAP nad instytutami badawczymi w przedmiotowym obszarze.